

Randmeerconcertbrief

Seizoen 2013/14 nr 11

Rubens Quartet met Marieke Schneemann fluit Oude Kerk Ermelo

programma 15 maart 2014	1
over de musici	2
toelichting door Leo van Wijk	3
contactadressen en concertlocaties	4
agenda seizoen 2013/2014	5

11e Randmeerconcert - seizoen 2013/14
zaterdag 15 maart 2014 20.00 uur
Oude Kerk Ermelo

Rubens Quartet met Marieke Schneemann - fluit
Sarah Kapustin - viool, Roeland Jagers - altviool, Joachim Eijlander - cello

Wolfgang Amadeus Mozart
(1756-1791)

Fluitkwartet nr. 1 in D KV 285 (1777)
Allegro
Adagio
Rondo. Allegretto

Fluitkwartet nr. 2 in G KV 285a (1778)
Andante
Tempo di menuetto

pauze

Fluitkwartet nr. 3 in C KV 285b (1778)
Allegro
Thema. Andantino
Variazioni I-IV

Fluitkwartet nr. 4 in D KV 298 (1778)
Thema. Andante
Variazioni I-IV
Menuetto - Trio
Rondo. Allegretto grazioso

Over de musici

Marieke Schneemann

Sarah Kapustin

Het Rubens Quartet - van origine Nederlands/Amerikaans/Israëlich - heeft zich sinds de oprichting in 2000 ontwikkeld tot een van de meest vooraanstaande strijkkwartetten van Nederland. Het kwartet, opgeleid in de rijke Europese strijkkwartetcultuur, verbindt de rijkdom van het bekende met de vernieuwende kracht van het onbekende, immer met artistieke diepgang als uitgangsbasis. Het kwartet heeft inmiddels een grote naam verkregen in binnen- en buitenland en wordt geroemd om zijn warme toonvorming, gepassioneerde uitvoering, fijngestileerde nuances in klank en dynamiek en een schier volmaakt samenspel.

Het kwartet laat van zich horen op de grote, middelgrote en kleine podia in Nederland, waar het zich inmiddels een vaste plek heeft verworven. Het ensemble is een jaarlijks terugkerende gast in het Concertgebouw Amsterdam, Muziekcentrum Vredenburg Utrecht en Muziekgebouw Frits Philips te Eindhoven. Daarnaast worden ook zalen als het Amsterdamse Muziekgebouw aan 't IJ, de Doelen in Rotterdam en de Oosterpoort Groningen zeer regelmatig aangedaan. Naast de optredens in Nederland is het ensemble in toenemende mate internationaal actief, met name in Europa en de Verenigde Staten. Naast een uitgebreide concertpraktijk met een klassieke programmering, combineert het Rubens Quartet Schubert met Kaufmann, Stravinsky met Roukens en legt het dwarsverbanden bloot in themaconcerten. De kwartetleden spelen samen met de oude en nieuwe generatie kamermusici van topniveau. Het kwartet trad op met het Borodin Quartet, met Liza Ferschtman en met Gwyneth Wentink, creëerde muziekdanstheatervoorstellingen met choreografe Aafje Franken, verbond samen met regisseur Dick Hauser liederen van Sjostakovitsj op theatrale wijze met de huidige migratieproblematiek, liet Fania Sorel de muziek in woorden vangen en werkte intensief samen met hedendaagse componisten als Louis Andriessen, Sofia Gubaidulina, György Kurtág en *composer-in-residence* Joey Roukens.

Ook op educatief terrein is het Rubens Quartet buitengewoon actief, getuige de kamermuziekmodule *The art of perception* (workshops op middelbare scholen in het hele land) en sinds 2009 de jaarlijkse tournee met de winnaar van de *Prinses Christina Concours Rubens Quartet Prijs*.

Het Rubens Quartet studeerde drie jaar fulltime aan de Nederlandse StrijkKwartet Academie en rondde daarna zijn studie cum laude af aan de Hanns Eisler Hochschule in Berlijn. Tijdens deze studies werd het kwartet intensief begeleid door wereldberoemde internationale kamermuziekspecialisten, waaronder de leden van het Amadeus, Juilliard en Hagen Quartet.

Het kwartet behaalde diverse prijzen op nationale en internationale strijkkwartetconcurseen.

Recent zijn twee internationaal geprezen cd's verschenen op het eigen label *RQ*: het componistenportret *Rondom Roukens* en een album met de integrale fluitkwartetten van Mozart m.m.v. Marieke Schneemann.

De kwartetleden bespelen instrumenten uit de collectie van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

Joachim Eijlander

Roeland Jagers

Toelichting

In oktober 1777 kwam de toen 21 jarige Mozart samen met zijn moeder in Mannheim aan. Ze waren op doorreis in Europa, want Wolfgang was op zoek naar een nieuwe baan. Hij was in dienst van de aartsbisschop in Salzburg, maar het beviel Mozart daar helemaal niet. Musici werden onder het laagste personeel geschaard en de muzikale smaak in Salzburg stond hem tegen. Hij vond het 'grove, liederlijke, lompe hofmuziek'. Om een andere betrekking te vinden had hij een paar maanden verlof gekregen. En zo vertrok hij in september 1777 met een tas vol aanbevelingsbrieven van zijn vader via München en Augsburg naar Mannheim, waar hij de winter doorbracht. Het einddoel van de reis was Parijs. Mannheim was in die dagen een belangrijk muzikaal centrum met een goed hof orkest. Mozart had er een paar leerlingen, gaf er concerten en kreeg enkele compositieopdrachten. Mozart maakte kennis met de fluitist J.B. Wendling en die stelde hem voor aan de Nederlander Ferdinand Dejean (*) een chirurg bij de Verenigde Oost-Indische Compagnie en een amateur fluitist. Van hem kreeg Mozart de opdracht drie eenvoudige korte fluitconcerten te schrijven en ook een paar fluitkwartetten. De betaling van 200 gulden kon Mozart goed gebruiken, maar vreemd genoeg deed hij niet erg zijn best om de opdracht af te krijgen. In een brief van 18 december 1777 schreef Mozart: 'Een kwartet voor de Indische Hollander, voor de ware mensenvriend, is bijna klaar'. Mozart doelde hier waarschijnlijk op het fluitkwartet KV 285, want het manuscript is gedateerd 'Mannheim, 25 december 1777'.

In een brief van 3 oktober 1778 sprak Mozart over drie kwartetten die hij voor de Nederlander geschreven had, maar alleen van KV 285 weten we het zeker. Dit kwartet is het meest gedegen en uitgewerkt van de vier overgeleverde kwartetten. De populariteit van dit kwartet is vooral te danken aan het melodische middendeel, waarin de fluit slechts begeleid wordt door pizzicato's van de strijkers.

De oorsprong van de kwartetten KV 285a en 285b is veel onduidelijker. De enige bron voor KV 285a is een bewerkte uitgave uit het einde van de 18e eeuw. Het is goed mogelijk dat dit één van de 'De Jean kwartetten' is en waarschijnlijk is het gecomponeerd in januari/februari 1778. Van het kwartet KV 285b is slechts een klein fragment van het eerste deel in manuscript bewaard gebleven. Het is niet duidelijk of het langzame deel, een vereenvoudigde versie van de variaties van de Gran Partita voor 13 blazers, de originele versie is van dit deel of een later arrangement. Wanneer het laatste het geval is, dan is het werk pas ná 1781 gecomponeerd. In feite is niet eens bekend of deze bewerking wel van Mozart zelf is.

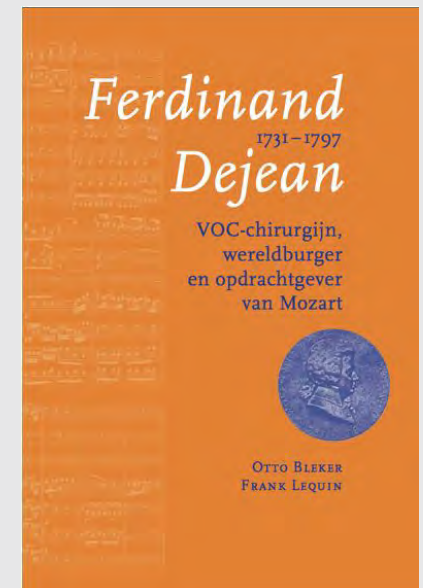
Het is vrijwel zeker, dat het kwartet in A KV 298 niet voor De Jean geschreven is. Bovendien is de ontstaansdatum van deze compositie niet geheel duidelijk.

Lang heeft men gedacht dat dit kwartet in 1778 in Parijs geschreven was, maar inmiddels weten we beter: het stamt uit Mozarts Weense periode. In die tijd was Mozart goed bevriend met baron Gottfried von Jacquin. Zij brachten vele avonden musicerend met elkaar door, waarbij ook andere vrienden werden uitgenodigd. Waarschijnlijk schreef Mozart het fluitkwartet KV 298 als Hausmusik voor één van die muzikale soirées. De thematische ideeën in alle delen van dit kwartet zijn bewerkingen van muziek van tijdgenoten. Zo is het thema van het laatste deel gebaseerd op een aria uit Paisiello's opera 'Le gare generoso'. Aangezien deze opera op 1 september 1786 in Wenen in première ging en het bekend is dat Mozart hem in januari 1787 in Praag gehoord heeft, is de datering van het kwartet redelijkerwijs rond die tijd vast te stellen. Dat deze muziekavonden een vrolijke boel geweest moeten zijn, valt ook op te maken uit de *ridicule* tempoaanduiding bij het laatste deel: 'Rondieaux. Allegretto grazioso, *mà non troppo presto, però non troppo adagio. Cosi-cosi- con molto garbo, ed Espressione*'. Dat betekent ongeveer: 'Schertsrondo. Sierlijke beweeglijkheid, maar niet te snel, echter niet te langzaam. Zo, zo- met veel bevalligheid en expressie. Ondanks het luchtige karakter bezit dit werk de perfectie van vorm en inhoud die voor alle werken van Mozart zo kenmerkend is.

Leo van Wijk
5 maart 2014

(*) Inmiddels is er een zeer interessant boek verschenen over Ferdinand Dejean (1731-1797). Zie: <http://www.uitgeverij-noord-holland.nl/ferdinand-dejean>

Dejean was een jonge en ambitieuze chirurgijn die als VOC-dienaar naar Azië ging om het avontuur en om het geld. Hij was een scherp waarnemer, die geen blad voor de mond nam en met zelfspot schreef. De verschikkingen van zijn heenreis naar Batavia en zijn scheepsreizen in Azië maken nu nog grote indruk. Dejean werd stadschirurgijn van Batavia en kwam terecht in een fascinerende wereld van weelde, rijkdom en armoede, corruptie en vriendjespolitiek. Dejean overleefde de Oost en kwam na een tienjarig dienstverband als een gefortuneerd man terug naar Europa. Hij studeerde geneeskunde en chemie in Leiden. Hij genoot van wetenschap en cultuur, maakte vele reizen door Europa en verzamelde boeken en instrumenten. Met zijn scherpe observaties gaf hij een pijnlijk beeld van de stand van de geneeskunde in de 18e eeuw.

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer

E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk

E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen

E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. Leo van Wijk

E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit

E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. Anne de De Vries

E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl

financiën
dhr. Ruud Veldhuizen

E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353813
Burg. Vermeerlaan 8, 3881 GZ Putten

concertcoördinator:
dhr. Roel Norg

E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet

E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

digitale media:
dhr. Adri Kuiper

E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten tot 24 uur voor aanvang van het concert via inspreken op telefoonnummer **06 1369 5148** of door het reserveringsformulier op de website in te vullen.

Adressen van de concertlocaties:

Lukaskerk
Van Asch van Wijklaan 69
3853 KV Ermelo

Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo

Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk

Villa Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

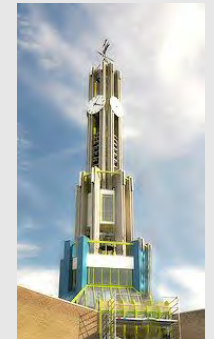
Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet

Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten

Open Haven
Kerkplein 8
3891 ED Zeewolde

Agenda 2013/14 - Jubileumseizoen 40 jaar

- 1 zaterdag 21 september 2013 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Van Dingstee Kwartet met Sonja van Beek (viool), Marjolijn van Dingstee (viool), Ewald van Dingstee (cello), Suzanne Dijkstra (altviool) & Céleste Zewald (klarinet)
- 2 zondag 6 oktober 2013 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Maria Milstein (viool) & Sander Sittig (piano)
- 3 zaterdag 27 oktober 2013 14 uur Nunspeet Villa Vennendal
Wouter Mijnders (cello) en 'Just for One' Ingrid La Haye (beeldend kunstenaar)
- 4 zaterdag 16 november 2013 20 uur Zeewolde Open Haven
Apollo Ensemble 'Passione' o.l.v. David Rabinovich (viool)
- 5 zaterdag 30 november 2013 20 uur Ermelo Oude Kerk
Ronald Brautigam (fortepiano)
- 6 zondag 5 januari 2014 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Nieuwjaarsconcert Fancy Fiddlers o.l.v. Coosje Wijzenbeek
- 7 zaterdag 18 januari 2014 20 uur Ermelo Lukaskerk
Pentachord Ensemble met Maarten v.d. Hengst (piano), Emi Ohi Resnick (viool), Mikhail Zemtsov (altviool) Pamela Smits (cello) Quirijn van Regteren Altena (contrabas)
- 8 zondag 2 februari 2014 14 uur Nunspeet Villa Vennendal
Remy van Kesteren (harp solo)
- 9 zondag 16 februari 2014 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Larissa Groeneveld (cello) & Frank van de Laar (piano)
- 10 zaterdag 1 maart 2014 20 uur Zeewolde Open Haven
Ysaÿe Trio met Rada Ovcharova (viool), Emlyn Stam (altviool), Willem Stam (cello) & Felicia van den End (fluit)
- 11 zaterdag 15 maart 2014 20 uur Ermelo Oude Kerk
Rubens Quartet met Sarah Kapustin (viool), Roeland Jagers (altviool), Joachim Eijlander (cello) & Marieke Schneemann (fluit)
- 12 zaterdag 29 maart 2014 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Mariana Izman (piano)

Muzikado

The background of the slide features a stylized illustration of a violin in shades of brown and orange, positioned diagonally. Overlaid on the violin and the background are several musical staves with black notes and clefs. The overall color palette is warm, with a yellow-to-white gradient.

Geef een concert cadeau
Voor 21 euro bij de kassa